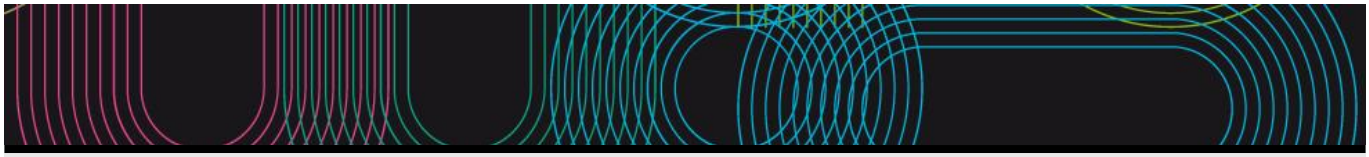

Facultade de Educación e Traballo Social

Grao en Educación Infantil

Materias			
Curso 1			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G110V01101	Comunicación: Lingua española	1c	6
O05G110V01102	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil	1c	6
O05G110V01103	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil	1c	6
O05G110V01104	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos	1c	6
O05G110V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
O05G110V01201	Comunicación: Lingua galega	2c	6
O05G110V01202	Educación: Desenvolvemento motor	2c	6
O05G110V01203	Educación: Organización do centro escolar	2c	6
O05G110V01204	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación	2c	6
O05G110V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación: Lingua española				
Materia	Comunicación: Lingua española			
Código	O05G110V01101			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Acuña Ferreira, Antonia Virginia			
Profesorado	Acuña Ferreira, Antonia Virginia			
Correo-e	virginia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A lexislación actual esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, nesta materia traballaranse as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
C46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo

D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B2 B3 B4 B5	C50	D1 D2 D7 D9 D10 D12 D17 D19
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1	B1 B2 B4 B7	C43 C44 C45 C46 C47 C49 C52	D1 D2 D3 D7 D13 D14 D15 D20
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A3	B3 B4 B5 B7	C43 C50 C52	D11 D13 D14 D15 D20
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	A2	B1 B2	C43 C44 C46 C47 C49	D7 D14 D17
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A4	B2	C46 C48	D1 D3 D12
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	A4		C46 C48	D1 D7 D14
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A1 A2	B1	C43	D1 D3 D7 D14
Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da sintaxe e da semántica, lexicoloxía e lexicografía do español.	A1 A2	B1	C43	D1 D7 D9 D14 D16

Contidos

Tema	
1. Introducción ás ciencias da linguaxe e á comunicación	1.1. Algunhas nocións básicas de Lingüística. A lingüística tradicional e a lingüística moderna. 1.2. A Lingüística moderna. 1.3. Da lingüística do sistema ás lingüísticas do uso lingüístico e a comunicación.
2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. O sistema fonolóxico do español. A transcrición fonémica. 2.2. A fonética, os fonemas e os alófonos. A transcrición fonética. 2.3. Os rasgos suprasegmentais. A sílaba. O acento prosódico e o acento ortográfico. Regras xerais de acentuación. A tilde diacrítica. A entoación.

3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. Os morfemas e a formación das palabras. Tipos de morfemas. Palabras simples, derivadas, compostas e parasintéticas. 3.2. As categorías gramaticais. 3.3. O concepto de sintagma ou constituínte. Os tipos de sintagmas. 3.4. As funcións sintácticas. Oracións simples, compostas e xustapostas. 3.5. As oracións subordinadas.
4. Semántica e léxico	4.1. Lexicoloxía, lexicografía e semántica. 4.2. Relacións léxico-semánticas 4.3. Neoloxismos e creación de palabras

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	26	56
Resolución de problemas	14	10	24
Traballo tutelado	7	36	43
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	12	14
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	12	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Explicación dos contidos sobre a materia obxecto de estudo por parte do profesorado (clases A). Fomentarase e valorará a participación activa do alumnado expondo preguntas e cuestións para a reflexión.
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios nas sesións en grupo mediano (clases B) para comprender e aprender a aplicar os contidos teóricos da materia. Esta metodoloxía tamén se poderá aplicar nas sesións en grupo grande (clases A), por exemplo, mediante a realización de cuestionarios en liña sobre os contidos de cada tema.
Traballo tutelado	Realización de traballos e/ou actividades prácticas nas sesións en pequeno grupo (clases C), orientados a fomentar a reflexión metalingüística e a mellorar as habilidades de redacción e fala en público. En particular, traballaranse especialmente a análise sintáctica, os conectores textuais, a ortografía e a puntuación, así como o discurso oral, a través de presentacións ou exposicións orais por parte do alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	No horario de citas establecido ao efecto ou mediante cita acordada, o alumnado tamén pode consultar dúbidas ou dificultades relacionadas cos contidos que se explican nas sesións en gran grupo.
Resolución de problemas	No horario de *tutorías establecido ao efecto ou mediante cita concertada, o alumnado pode consultar dúbidas e expor dificultades sobre os problemas e exercicios que se realizan nas sesións en grupo mediano e/ou grande.
Traballo tutelado	No horario de *tutorías establecido ao efecto ou mediante cita concertada, o alumnado pode consultar dúbidas e expor dificultades sobre os traballos e actividades prácticas que se desenvolvan nas sesións en pequeno grupo.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Participación activa do alumno/a en as sesións expositivo-participativas.	5	A1 A4 A5	B3 C43 D1 B4 C46 D3 B5 C47 D7 C49 D12 D13 D14 D15 D17 D19 D20

Resolución de problemas	Participación activa nas sesións en mediano, para a resolución de problemas e exercicios prácticos.	5	A1 A3 A4 A5		C43 C44 C47 C49	D1 D2 D3 D7 D13 D15
Traballo tutelado	Valoración das aprendizaxes adquiridas a través da realización dos traballos, prácticas de redacción e/ou presentacións orais que se supervisan ou levan a cabo nas sesións en pequeno grupo.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B7	C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C52	D1 D2 D3 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba orientada a analizar a capacidade para resolver problemas e/ou exercicios semellantes aos realizados nas clases prácticas.	25	A1 A3 A4 A5		C43 C44 C47 C49	D1 D2 D3 D7 D13 D15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas engadidas ás probas baseadas na resolución de problemas e/ou exercicios que tratan de medir o nivel de coñecemento e comprensión dos conceptos básicos da materia. Requiren unha resposta relativamente longa.	25	A1 A2 A3 A4 A5		C43 C44 C46 C49	D1 D2 D3 D12 D13 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

De acordo coa regulación sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado da Universidade de Vigo (http://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/show/565Es), o alumnado pode elixir entre un sistema de **avaliación continua** ou un sistema de **avaliación global**.

No **sistema de avaliación continua** valoraranse todas as metodoloxías e probas establecidas nesta guía, nas porcentaxes indicadas, e requirirase unha asistencia mínima do 80% ás clases, aínda que non se computarán as faltas de asistencia xustificadas por motivos que estean incluídos na citada regulación. As probas de resolución de problemas e/ou exercicios e o exame de preguntas de desenvolvemento realizaranse en diferentes etapas do cuadrimestre (unha primeira proba parcial, aproximadamente a metade do cuadrimestre, e outra ao final, na data oficial de exame fixada pola facultade). Estas probas cubrirán partes específicas do temario da materia que deberán superarse obtendo polo menos a metade da puntuación máxima en cada unha delas, para poder sumar, na cualificación final, as puntuacións obtidas nas demais actividades e/ou traballos que conten para a avaliación.

Alternativamente, o alumnado pode acollerse ao **sistema de avaliación global,** que non require asistencia ás clases. Para iso, deberá escribir á coordinadora e/ou ao profesorado responsable da materia un correo electrónico no que indique expresamente o seu desexo ou necesidade de acollerse a este sistema, **no prazo máximo dun mes e medio desde o inicio das clases**. Neste caso, o alumnado será avaliado e cualificado exclusivamente a través da realización das mesmas probas de resolución de problemas e/ou exercicios e o exame de preguntas de desenvolvemento que se establecen para a avaliación continua, nas mesmas condicións. Poderá realizar, se así o desexa, a primeira proba parcial que ten lugar a metade de cuadrimestre e terá que obter polo menos a metade da puntuación en cada unha delas para que se considere superada ou aprobada.

O alumnado que incumpra o mínimo de asistencia requirido para a avaliación continua durante o curso, por causas non xustificadas, pasará directamente á avaliación global.

En calquera caso, as partes da materia superadas na 1ª convocatoria non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, por tanto, aprobadas dentro dese curso académico.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade.

Nos procesos de avaliación terase sempre en conta a ortografía e a expresión escrita, así como a aplicación das normas

APA7 de citación bibliográfica e para a elaboración de listas de referencias. Nas clases en pequeno grupo poderá introducirse o uso da IA para a realización das actividades, sempre baixo a dirección e supervisión do profesorado, especialmente naquelas orientadas á mellora da expresión escrita. En xeral, en calquera das metodoloxías docentes que se empregan na materia poderán incorporarse, ademais, estruturas de Aprendizaxe cooperativa (AC).

En xeral, o emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo. ´

2ª CONVOCATORIA

Só se repetirán as probas de avaliación que non fosen superadas na 1ª convocatoria.

OBSERVACIÓNS

En liña co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía pode adaptarse ás necesidades específicas de apoio educativo dos estudantes matriculados no programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Gómez Torrego, L., **Análisis sintáctico: teoría y práctica**, 2ª, SM, 2007
Gómez Torrego, L., **Análisis morfológico. Teoría y práctica**, SM, 2011
Muñoz-Basols, J., Moreno-Taboada, N. y Lacorte, M., **Introducción a la lingüística hispánica actual: teoría y práctica**, Routledge, 2017
Real Academia Española, **Nueva gramática básica de la lengua española**, Espasa, 2011
Yule, G., **El lenguaje**, 3ª, Akal, 2007
Bibliografía Complementaria
Cassany, D., **Enseñar lengua**, Graó, 2003
Escandell Vidal, M. V., **Apuntes de semántica léxica**, UNED, 2007
Fernandez Planas, A. Mª, **Así se habla. Nociones fundamentales de fonética general y española**, Horsori, 2005
Gómez Torrego, L., **Gramática didáctica del español**, SM, 2009
Lozano, G., **Cómo enseñar y aprender sintaxis: modelos, teorías y prácticas según el grado de dificultad**, 8ª, Cátedra, 2021
Real Academia Española, **Diccionario de la lengua española**, 23ª, Espasa-Calpe, 2014
Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española: manual**, Espasa, 2010
Real Academia Española, **Ortografía de la lengua española**, Espasa, 2010
Sánchez Lobato, J. (coord.), **Saber escribir**, Aguilar, 2006
Varela Ortega, S., **Morfología léxica: La formación de palabras**, Gredos, 2005

Recomendacións
Materias que continúan o temario
Lingua e literatura: Español/O05G110V01507

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil				
Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Código	O05G110V01102			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Profesorado	García Fuentes, Olalla Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Correo-e	mzabalza@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	O currículo é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos conceptuais (concepcións, compoñentes, niveis, etc.) coma nos procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación etc.), por iso se presenta como unha materia fundamental na preparación do futuro docente da educación infantil. Esta materia pertence á materia Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes. Xunto a outras que serán cursadas neste mesmo curso (Organización do centro escolar) constitúen un bloque formativo que se complementa mutuamente e que está orientado a sentar unhas bases didácticas firmes na formación das futuras Mestras e Mestres de Educación Infantil. É por iso, que o desenvolvemento desta nova materia continuará co proceso global de formación en Didáctica e Currículo. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor/a e orientador/a en relación coa educación familiar.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.

C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Analizar e comprender os diferentes momentos históricos da educación infantil	A3	B12	C1 C13 C26 C27 C28 C29	D1 D3 D5 D6 D8 D9 D10 D13 D14 D15
3. Coñecer os diferentes niveis de concreción curricular.	A1 A3 A4		C24 C25 C26 C27	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D10 D13 D15
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de Educación Infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencias en Educación Infantil. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e á súa aplicación á etapa de Educación Infantil.	A1 A2 A3	B1 B3 B9 B10 B11 B12	C1 C31 C32 C33 C55 C59 C60	D2 D6 D8 D9 D12 D13

5. Coñecer a evolución do rol do profesor de educación infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel competencial e de formación.	A3	B9 B12	C11 C12 C13 C21	D2 D3 D5 D8 D13 D14 D15

Contidos	
Tema	
1. A educación infantil desde os seus inicios á actualidade	Historia da infancia e historia e perspectiva actual da educación infantil. As axendas pendentes.
2. Teorías e modelos curriculares	Concepto de currículo Tipos de currículo Funcións do currículo O curriculum oficicial e os curricula institucionais. Principais modelos de ensino e de currículum de aplicación á educación infantil. Deseño curricular. Deseño de proxectos curriculares.
3. Niveis de concreción curricular	Primeiro nivel de concreción Segundo nivel de concreción Terceiro nivel de concreción
4. O curriculo de Educación Infantil	Características do curriculo de Educación Infantil
5. Compoñentes didácticos do proceso de ensinanza-aprendizaxe en Educación Infantil	Os obxectivos e as competencias Selección e secuenciación de contidos Métodos, principios e estratexias didácticas Tarefas de ensinanza e organización de procesos de ensinanza-aprendizaxe Construcción e análise de recursos e materiais didácticos A avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe
6. A programación na aula de Infantil	Programación por competencias e proxectos
7. O profesor de educación Infantil	Competencias e roles. Formación continuada e a o longo da vida

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	24	39
Traballo tutelado	7	15	22
Seminario	7	0	7
Aprendizaxe colaborativa	8	10	18
Aprendizaxe-servizo	3	3	6
Presentación	6	17	23
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17
Presentación	1	17	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte dos profesores dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante e en ocasións poderán ser realizadas colaborativamente con alumnos e profesores doutras facultades e universidades.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensinanza que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social
Aprendizaxe-servizo	Posibilidade de realizar ApS

Presentación	Presentacións/exposicións do traballo titorizado realizado en grupo sobre as diferentes temáticas traballadas na aula.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ó alumnado tamen se realizará a través de: -Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Moovi: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Seminario	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ó alumnado tamen se realizará a través de: -Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Moovi: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Presentación	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ó alumnado tamen se realizará a través de: -Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Moovi: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Aprendizaxe-servizo	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Moovi: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Neste apartado tomaranse en consideración a participación nas actividades de clase. Resultado de aprendizaxe: coñecer e analizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e outras instancias.	40	A1 A2 A3 A4	B1 B3 B9 B10 B11 B12	C1 C11 C12 C13 C21 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C31 C32 C33 C55 C59 C60	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D12 D13 D14 D15
Exame de preguntas obxectivas	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados na proba de tipo test e/ou de resposta breve que se realizará ao final de cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: analizar e comprender os diferentes modelos e concepcións do currículo de Educación Infantil.	40	A3	B12	C1 C13 C26 C27 C28 C29	D1 D3 D5 D6 D8 D9 D10 D13 D14 D15

Presentación	Neste apartado tomaranse en consideración a elaboración e presentación das tarefas de aula.	20	A2 A3 A4	C29	D1 D2 D3 D5 D6 D8 D9 D13 D14 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia recoméndase asistir ás clases. Na convocatoria de xaneiro, o alumnado terá que superar a parte teórica e a parte práctica atendendo á avaliación tal como se indica nesta guía. Para superar a materia será necesario que o estudantado aprobe tanto a parte teórica como a práctica. A puntuación final será a suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sempre que as dúas partes estean aprobadas.

O formato de exame será concretado polos profesores durante a primeira semana de clase.

É probable que se programe algunha actividade en coordinación con outras materias, de xeito que a súa avaliación será realizada polos profesores correspondentes. De ser así, comunicarase ao alumnado durante o primeiro mes de clase.

Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente ás clases deberá comunicarllo ao profesorado durante o primeiro mes de clases. A avaliación para adoptar con este será a realización dunha proba teórico-práctica.

As competencias non adquiridas na convocatoria de xaneiro (1º período) poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Neste caso, manterase a nota das probas/actividades xa superadas ata esta segunda convocatoria.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo de alumnado na materia, polo que a información aquí contida ten carácter orientador e pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no espazo "datas exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Zabalza, M., **Didáctica de la Educación Infantil**, Narcea,
Antón, M., **Planificar la etapa 0-6.**, Graó,
Borghi, Q., **Educar en el 0-3**, Graó,

Bibliografía Complementaria

Willis, A. & Ricciuti, H., **Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años**, Morata,
Majem, T. y Ódena, J., **Descubrir jugando**, Octaedro,
Goldschmied, E. y Jackson, S., **La Educación Infantil de 0 a 3 años.**, Morata,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203
Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Outros comentarios

A proposta docente que se presenta pretende habituar aos estudiantes ao manexo correcto do vocabulario e os conceptos propios do ámbito curricular. Non se trata, polo tanto, de memorizar definicións, nomes e datas senón de comprender con claridade o significado dos termos e nocións que servirán de material de traballo nesta e noutras materias do bloque.
Vivir a educación é moito máis que saber empregar unhas ferramentas técnicas. Os nenos e nenas pequenos precisan de mestres e mestras que saiban traballar cun estilo comprometido e alegre capaz de xerar neles ilusión por aprender cousas novas; que saiban irlles abrindo camiños novos no seu desenvolvemento. É por iso que daremos moita importancia, a través da escritura, á forma en que cada estudiante vive e sinte o mundo da infancia.
As clases desta materia contarán co apoio dos materiais que estarán disposición do alumnado na plataforma de teleformación MOOVI.
Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
Esta materia forma parte do Proxecto de Innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil				
Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil			
Código	O05G110V01103			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Alonso Ferreiro, Almudena			
Profesorado	Alonso Ferreiro, Almudena Pato Rodríguez, Santiago Eduardo			
Correo-e	almalonso@uvigo.gal			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/graoedinfantil/titorias?ficha_profesor=143			
Descrición xeral	Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo: - Ten un carácter instrumental porque traballa as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a busca, o tratamento, a organización e a representación da información. Neste senso, serve de apoio a outras materias do plano de estudos - Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de cómo ensinar e cómo aprender na escola (etapa 0-6) dentro da sociedade actual. Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar o papel do profesorado, do alumnado e dos elementos que configuran o acto didáctico, reflexionar sobre o proceso de ensino e aprendizaxe con tecnoloxía na educación infantil. Así coñecerás, entre outras cousas, novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar propostas didácticas que integren a tecnoloxía, que metodoloxías favorecen a integración destes recursos,... Por último, como mestra será necesario que sexas capaz de axudar aos nenos e nenas de 0-6 anos a desenvolverse neste entorno tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lles permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o ocio e o tempo de lecer, senón tamén para a súa formación como parte dunha cidadanía libre e responsable. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia

B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuales e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

- Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre a nova contorna social e educativa que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TICs), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais en Educación Infantil.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12	C13 C14 C28 C29 C33	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
- Familiarizarse cos marcos lexislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías na educación infantil	A5	B1 B2 B3 B7 B9 B12	C25 C29 C33	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
- Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas	A3 A5	B11	C25 C41 C50 C57 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
- Adquirir conceptos teóricos e habilidades prácticas para o emprego de habilidades que faculten ao alumno no manexo e aplicación dos novos medios tecnolóxicos e dixitais na súa formación continuada e o exercicio profesional	A2 A4 A5	B3 B7 B9 B10 B11 B12	C10 C29 C41 C57 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21

- Ser quen de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características do alumnado e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.	A3 A4 A5	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B11	C25 C28 C29 C41	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
- Identificar puntos fortes e febles nos materiais dixitais avaliando e determinando as súas posibilidades de integración nos procesos de ensino-aprendizaxe.				D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
- Integrar os novos medios de comunicación nos procesos de ensino-aprendizaxe.	A5	B3 B7 B9 B10 B11 B12	C41 C50 C57 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
- Afrontar a producción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadora axustándose ás necesidades de contornas específicas.	A4 A5	B11	C28 C41 C50 C57 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21

- Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipa como instrumentos básicos da formación como futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é unha labor de equipa.	A2 A5	B4 B5	C29	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
- Traballar autónomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.	A5			D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21

Contidos	
Tema	
Tema 1: Recursos, novas tecnoloxías e tecnoloxías da información e comunicación na educación.	1.0. As TIC na sociedade da información 1.1. Alfabetización tecnolóxica e competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual e dixital 1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da información 1.4. A integración das TIC en contextos educativos: - Factores que influen na súa integración - Perspectivas curriculares e modelos de integración das TIC - Proxectos europeos, nacionais e galegos de implantación das TIC nos centros
Tema 2: Emprego das principais ferramentas de internet.	2.0 Recursos web para a educación 2.1. Ferramentas de comunicación en educación 2.2. Aplicacions educativas da Web 2.0 2.3.Metodoloxías de traballo con Internet na aula: webquest, cazas do tesouro... 2.4. Novas posibilidades educativas e desafíos na rede: - Seguridade da infancia en Internet - Entornos virtuais de ensinanza-aprendizaxe - Traballo colaborativo con TIC - Realidade aumentada

Tema 3: Aplicación didáctica, organizativo-administrativa y de ocio de las nuevas tecnologías en la educación.	3.1. A linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas: - Lectura de imaxes. A imaxe dixital. - A televisión e a publicidade na aula. - Outros medios de comunicación de masas na aula 3.2. Utilización educativa do vídeo e do cine: - Funcións do vídeo na ensinanza - Metodoloxía, uso e explotación didáctica dos vídeos - Integración do cine en educación 3.3. Inclusión educativa con apoio das TIC: - As tecnoloxías de apoio a diversidade: tipoloxías e funcións. - Criterios para a súa inclusión no curriculum. - Ventaxas e criterios para o uso das TIC na inclusión do alumnado. 3.4. Novos recursos TIC para os procesos de ensino- aprendizaxe: - Do libro de texto ao libro dixital - Metodoloxía de traballo coa pizarra dixital interactiva (PDI) na aula - Espazos TIC: aula de informática, ordenador na aula ou aprendizaxe ubicua - Videoxogos e gamificación para o ensino 3.5. A avaliación e a titoría a través das TIC : - O portafolio e a rúbrica para a avaliación e seguemento de aprendizaxes - A acción titorial mediada por TIC 3.6. m-learning (mobile learning) e o movemento BYOD (Bring Your Own Device) nos centros educativos. 3.7. Recursos multimedia para a educación: - Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos - Funcións e orientacións para o uso didáctico do multimedia educativo - Selección e avaliación de multimedias educativos - Deseño e elaboración de materiais didácticos multimedia 3.8. STEAM en Educación Infantil
PARTE PRÁCTICA	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo en espazos especiais con equipamento especializado. As prácticas, que se concretarán na primeira semana de clase en función dos coñecementos previos dos alumnos e a disponibilidade de recursos, serán proxectos de traballo individuais ou en pequeno grupo e xirarán en col dos temas abordados na teoría, e ao redor dos seguintes eixos: 1. Ferramentas para o traballo colaborativo en rede. 2. Análise e selección de materiais e recursos educativos en formato dixital 3. Planificación e deseño de materiais e recursos educativos en formato dixital 4. Ferramentas para a titoría, xestión e organización do centro e aula. 5. Revista escolar 6. TV e radio escolar 7. Dispositivos móbiles na aula (tablets, smartphone, iPod...) e BYOD 8. Protección de datos e seguridade da infancia en Internet 9. Realidade aumentada 10. Libros electrónicos 11. Stop-motion 12. Mapas sonoros xeo-referenciados 13. Robótica en educación infantil 14 Calquera outro relacionado coa materia e previamente negociado coa profesora O produto final será un E-PORTFOLIO que se elaborará ao longo do cuadrimestre e que deberá conter, entre outros, a colección ou recompilación en formato dixital de cada unha das tarefas e reflexións que cada alumno irá ensamblado, mantendo e coidando. O resultado final da parte práctica será defendido oralmente ao final do cuadrimestre.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	1	5	6
Seminario	2	5	7
Prácticas con apoio das TIC	10	10	20

Aprendizaxe-servizo	0	5	5
Lección maxistral	16.5	0	16.5
Aprendizaxe colaborativa	15	15.5	30.5
Gamificación	1	0	1
Aprendizaxe baseado en proxectos	5	35	40
Cartafol/dossier	2	14	16
Exame de preguntas obxectivas	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de forma autónoma. A última práctica consistirá na exposición e defensa dos traballos desenvolvidos.
Aprendizaxe-servizo	O ApS (Aprendizaxe-Servizo) é unha metodoloxía de ensino e aprendizaxe grazas á cal o alumnado pon en práctica coñecementos e desenvolven habilidades e actitudes mediante un servizo á comunidade. Combina dous elementos: aprendizaxe a través da experiencia e o servizo á comunidade. A participación neste proxecto será voluntaria. Formará parte da avaliación da materia para quen participara no mesmo
Lección maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou en grupo.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social
Gamificación	A aplicación de mecánicas propias dos xogos para as súas aplicacións nos procesos de aprendizaxe nun entorno lúdico que propicia a motivación, implicación e diversión.
Aprendizaxe baseado en proxectos	As prácticas con TIC derivarán na realización dun Proxecto Didáctico que será o produto final con relevancia social da ABP da parte práctica da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ó alumnado tamen se realizará a través de: -Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías. - Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Faitic: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Prácticas con apoio das TIC	Para profundizar ou aclarar cuestións de tipo práctico vencellados á materia.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os proxectos, realizados en equipos cooperativos, serán supervisados e titorizados ao longo de todo o proceso. Atendendo ás dúbidas que poidan xurdir, así como resolución de conflitos persoais ou contribución ao mellor traballo en equipo.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Realizacion de actividades de tipo teoricas.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C14 C25 C28 C29 C33 C41 C50 C57 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
Prácticas con apoio das TIC	Produción das actividades prácticas de laboratorio. Proceso de elaboración colaborativo no que se inclúe o ApS	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C14 C25 C28 C29 C33 C41 C50 C57 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
Cartafol/dossier	Resultados das actividades prácticas de laboratorio en formato e-portfolio (reflexión). Inclúe a defensa e a exposición do produto final ABP.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C14 C25 C28 C29 C33 C41 C50 C57 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21
Exame de preguntas obxectivas	Proba sobre os contidos da materia	25				

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima na teoría (2 puntos sobre 4, tendo o exame aprobado) e nas prácticas (3 puntos sobre 6). As competencias non adquiridas na convocatoria de xuño serán avaliadas na de xullo e, de no superarse, non se gardarán as notas para o curso seguinte.

(é dicir, as partes da materia superadas na 1ª oportunidade NON serán obxecto de avaliacón na 2ª, considerándose como aprobadas nese curso académico).

- Para ser calificados/as a través da avaliación continua requírese a asistencia do alumnado, ó menos, ó 80% das sesións prácticas e teóricas respetivamente. Outras situaciones excepcionais que merezan un trato específico analizaranse no seu momento.

- As datas de realización do exame final-oficial, que realizará obrigatoriamente todo alumnado serán as que figuran no calendario de exames da Facultade.

- O lugar de publicación das cualificacións e da revisión será no taboleiro de anuncios do despacho do profesorado

responsable e/ou na Plataforma Moovi ou en calquera outro espazo dixital que se lle especifique. Se o alumno/a non o especifica durante a primeira semana de clase, enténdese que dá o seu permiso para que os seus datos (nome completo) aparezan nos listados de notas, tanto en Moovi como noutro espazo. A data de revisión será a publicada pola facultade ou no seu defecto polo profesorado.

- Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non as clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Na Web da Facultade pódese consultar día/hora/lugar do examen (apartado *datas exames*).

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (https://fcce.uvigo.es/gl/o-centro/normativa-e-formularios/#normativa) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Raposo-Rivas, M.; Cebrián de la Serna, M., **Tecnologías para la formación de educadores en la sociedad del conocimiento**, Pirámide, 2020

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J., **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento**, Pirámide, 2011

Castañeda, L., Esteve, F. e Adell, J., **¿Por qué es necesario repensar la competencia docente para el mundo digital?**, 56, RED. Revista de Educación a Distancia, 2018

Alonso-Ferreiro e López-Gómez, S. (coords.), **Crear para aprender: STEAM**, 80, REvista Galega de Educación, 2021

Bibliografía Complementaria

Rodríguez Rodríguez, J; Area, M. e San Martín Alonso, Á. (coords.), **Infancia y transformación digital de la Educación**, Dykinson, 2024

Zuboff, S., **La era del capitalismo de la vigilancia**, Ediciones Paidós, 2020

hooks, b., **Enseñar a transgredir**, Capitán Swing Libros, 2021

Regueira, U. e Alonso-Ferreiro, A., **La competencia digital del alumnado de Educación Primaria desde la perspectiva de género: conocimientos, actitudes y prácticas**, 42, Estudios sobre Educación, 2022

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facutlade de Educación e Traballo social

RECOMÉNDASE: 1) Asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimiento da materia por parte do alumnado e para a evaluación, por parte dos docentes, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais. Máis de 3 faltas supoñen a presentación obrigatoria do alumno/a ao exame práctico da materia. 3 ou menos faltas terán que recuperarse do modo acordado coa profesora. 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, un tratamiento de textos, unha base de datos e un programa de presentacións), do correo electrónico e Internet. 3) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no campo educativo. 4) Que o alumnado non asistente o comunique o antes posible para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que se van a seguir. 5) Emprego efectivo e ético da tecnoloxía móbil na aula.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos				
Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos			
Código	O05G110V01104			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Profesorado	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Correo-e	juanluisrr@uvigo.es			
Web	http://			
Descrición xeral	Trátase dunha materia de carácter básico, situada no primeiro curso do grao de educación infantil. Facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos psicolóxicos (memoria, cognición, linguaxe, etc.) ao longo do período de 0 a 6 anos. Estes coñecementos son nucleares na formación de mestres/as que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento de nenos e nenas a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimiento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais

D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D15	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade dos estudantes de infantil.	A3	B2 B3 B6	C1 C2 C4 C8 C21 C23 C24 C25 C26 C29 C30 C36	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D15
Coñecer as características dos estudantes de infantil así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	A2 A3	B2 B3 B6	C1 C2 C4 C8 C21 C23 C24 C25 C26 C29 C30 C36	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D15
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas en psicoloxía do desenvolvemento na idade infantil.	A2 A3	B2 B3 B6	C1 C2 C4 C8 C21 C23 C24 C25 C26 C29 C30 C36	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D15
Promover o traballo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	A2 A3 A5	B2 B6	C1 C2 C4 C8 C21 C23 C24 C25 C26 C29 C30 C36	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D15

Contidos

Tema	
Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Estudo do desenvolvemento humano. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
Contextos e factores do desenvolvemento na idade infantil	Contextos e factores do desenvolvemento na idade infantil
Desenvolvemento físico e psicomotor dos 0 aos 6 anos.	Desenvolvemento prenatal e neonatal. Control do corpo e actividade psicomotriz. Esquema corporal. Lateralización. Desenvolvemento temperán da capacidade perceptiva.

Desenvolvemento comunicativo.	Inicios da comunicación e a interacción social. Comunicación preverbal. Intención comunicativa. Intersubxectividade. Significados e símbolos.
Desenvolvemento cognitivo e lingüístico entre os 0 e 6 anos.	Desenvolvemento da atención. Desenvolvemento da memoria e utilización de estratexias. Orixes da representación mental e sistemas de representación. Razoamento e utilización de regras. Desenvolvemento da linguaxe: fonolóxico morfosintáctico, semántico e pragmático. Comunicación, linguaxe e pensamento.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 0 e 6 anos.	Temperamento e desenvolvemento da personalidade. Vocabulario básico/técnico elemental. A nosa orixe. Vínculo afectivo e apego. Desenvolvemento da emocións. Coidados básicos do corpo. Coñecemento dun mesmo: Autoconcepto e Autoestima. Identidade de xénero e roles. Abusos sexuais e como evitalos. Preguntas que adoitan realizar as e os menores.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 0 aos 6 anos.	Coñecemento social e desenvolvemento de normas e valores. Relacións con iguais. Os irmáns. Interaccións sociais e xogo. Agresividade. Conduta prosocial. A parella, a familia e os vínculos familiares e a colaboración de todas as persoas nas actividades domésticas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Debate	8	12	20
Lección maxistral	9	22	31
Traballo tutelado	10	40	50
Cartafol/dossier	4	10	14
Aprendizaxe colaborativa	8	8	16
Aprendizaxe-servizo	2	2	4
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Observación sistemática	4	0	4
Autoavaliación	4	4	8
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia.
Debate	Actividades na que dúas ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia.
Traballo tutelado	Prácticas desenvoltas nos grupos pequenos (C) guiadas polo docente.
Cartafol/dossier	Dossier do conxunto de tarefas realizadas na aula e rematadas en casa nos grupos B.
Aprendizaxe colaborativa	O estudante en grupos base traballará contidos teóricos e prácticos a través de diferentes estruturas cooperativas simples e complexas. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facutlade de Educación e Traballo social.
Aprendizaxe-servizo	Existe a posibilidade de que os estudantes substitúan unha tarefa do Cartafol/dossier e Aprendizaxe colaborativa por unha proposta de Aprendizaxe Servizo (APS) Educa na diversidade para transformar a sociedade que terá unha duración de 6 horas e consiste nun traballo en equipo, guiados por un plan de traballo que concreta as actividades, as entregas e os prazos. As fase e actividades do traballo tutelado son catro: 1) revisión bibliográfica; 2º) deseño do produto que se pon ao servizo da comunidade. 3º) Verificación do produto. 4º) De exposición e presentación do produto. Este plan de traballo adaptase ao tema e poboación que se vai a estudar e coa que se vai a intervir.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas expostas.
Debate	Actividades na que dúas ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado
Cartafol/dossier	Dossier do conxunto de tarefas realizadas na aula e rematadas en casa nos grupos B.
Aprendizaxe colaborativa	Realizarase unha valoración individual do traballo feito individualmente dentro do equipo base para propor as melloras correspondentes.
Aprendizaxe-servizo	Realizarase unha valoración individual do traballo feito individualmente dentro do equipo base para propor as melloras correspondentes do produto final.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Debate	Os alumnos discuten e achegan sobre un tema, previamente preparado mediante lectura	10	A2 A3 A5	B2 B3 B6	C1 C2 C4 C8 C21 C23 C24 C25 C26 C29 C30	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D15
Traballo tutelado	Presentación ao Grupo C do traballo que se está a realizar. Realización dun traballo en grupo, referidos á materia, cun compoñente básico de aplicación práctica. Exposición pública do mesmo. Valórase a presentación do traballo, tanto escrita como oral: o aspecto práctico do mesmo e o deseño con carácter científico.	25	A2 A3 A5	B2 B3 B6	C1 C2 C4 C8 C21 C23 C24 C25 C26 C29 C30 C36	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D15
Cartafol/dossier	Cartafol subido a plataforma de teledocencia do conxunto de tarefas realizadas nos grupos B.	25	A2 A3 A5	B2 B3 B6	C1 C2 C4 C8 C21 C23 C24 C25 C26 C29 C30 C36	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D15
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test de todos os contidos teóricos da materia	40	A2 A3 A5	B2 B6	C1 C2 C4 C23 C36	D6 D13 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nesta materia existen tres modalidades de avaliación: O alumnado debe comunicar a modalidade de avaliación pola que opta (continua ou global) nas dúas primeiras semanas do cuadrimestre.

Alumnado presencial da modalidade de Avaliación Continua: Para o alumnado que siga a avaliación Continua, os traballos serán obrigatorios e contará a asistencia a clase, que tamén será obrigatoria (requírese unha asistencia regular de polo menos o 80% das sesións). Os traballos poderán ser entregados na aula ou subidos á plataforma (Moovi) segundo o calendario que sexa establecido. Para superar a materia será necesario que os alumnos obteñan polo menos o 50% da cualificación proposta para cada apartado, en cada proba ou actividade obxecto de avaliación. Aquel alumnado que non supere algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial da modalidade Avaliación Global: No caso de que un alumno ou alumna opte por non seguir

a avaliación continua e o traballo en grupo supervisado polo profesorado, terá unha avaliación das competencias da materia nun exame final, na primeira convocatoria e nas seguintes, que incluirá: unha proba dos contidos teóricos da materia (40% da nota final); un ou varios traballos de materia (40% da nota), e unha proba dos contidos prácticos da disciplina (20%).
Alumnado non presencial da modalidade de Avaliación Continua: Só para o alumnado que por motivos xustificados de forza maior non poda asistir as clase (motivos laborais, académicos, alumnado doutros cursos) poderá seguir a avaliación Continua a distancia coa finalidade de favorecer a conciliación. Os traballos serán entregados na aula virtual (Moovi) segundo o calendario que sexa establecido. Este alumnado terá que comunicar e xustificar esta modalidade ó docente nas dúas primeiras semanas de curso. Para superar a materia será necesario que os alumnos obteñan polo menos o 50% da cualificación proposta para cada apartado, en cada proba ou actividade obxecto de avaliación. Aquel alumnado que non supere algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo. Para aprobar a materia, o alumno deberá obter polo menos o 50% da cualificación establecida cada unha destas partes.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Todas as datas de exames oficiais pódense consultar na WEB da Facultade de Educación e Traballo Social, no apartado Datas Exames.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berger, K.S., **Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia**, Editorial Médica Panamericana, 2016

Papalia, D., Olds, S.W. yFeldman, R.D., **Desarrollo humano**, McGraw-Hill Interamericana, 2012

Muñoz, A. (Coord.), **Psicología del desarrollo en la etapa de educación infantil**, Piramide, 2010

Bibliografía Complementaria

Palacios, J.; Marchesi, A. y Coll, C., **Desarrollo Psicológico y Educación Vol. 1**, Alianza editorial, 1999

Corral, A. y Pardo, P., **Psicología Evolutiva 1. Introducción al desarrollo**, UNED, 2001

Giménez-Dasi, M. y Mariscal, S., **Psicología del desarrollo desde el Nacimiento a la Primera Infancia**, McGraw-Hill, 2008

Perinat, A., **Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico**, Editorial UOC, 2003

Córdoba, A. I.; Descals, A. y Gil, M.D., **Psicología del Desarrollo en la Edad Escolar**, Pirámide, 2006

Delgado, B., **Psicología del Desarrollo. Desde la Infancia a la vejez**, McGraw-Hill, 2009

García Madruga, J.A.; Gutiérrez Martínez, F. y Carriedo López, N., **Psicología evolutiva II. Desarrollo cognitivo y lingüístico. Vol. 1**, UNED, 2002

Morrison, G.S., **Educación Infantil**, Pearson, 2005

Palacios, J. y Rodrigo, M. J., **La familia como contexto de desarrollo humano**, Alianza, 2001

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coords.), **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/O05G110V01304
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205
Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/O05G110V01402
Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Outros comentarios

Recoméndase:

A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
A asistencia continuada ás sesións de clase e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte do estudantado.
O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

Teranse en conta situacións persoais de non asistencia que deberán comunicarse nas dúas primeiras semanas do cuadrimestre para os efectos oportunos.

Empregarase como libro de referencia o de BERGER citado na bibliografía.

Esta materia forma parte do Proxecto de Innovación Docente da Facultade de Educación e Traballo Social "Aprendizaxe Cooperativa" e da Aprendizaxe-Servizo (APS) "Educa na diversidade para transformar a sociedade".

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas baseadas en materiais de baixo impacto ambiental, en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á normativa que estableza a UVigo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía da educación				
Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	O05G110V01105			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Casado Neira, David			
Profesorado	Casado Neira, David			
Correo-e	dcneira@uvigo.gal			
Web	http://https://fcce.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse os aspectos sociais (nin pedagóxicos, nin didácticos) que inciden na educación primaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe
Código

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Contidos	
Tema	
Conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	Teorías clásicas da socioloxía da educación. Socialización, educación, escolarización, instrución.
Socioloxía da familia e da infancia.	A infancia como categoría social. Infancia e escolarización. A familia contemporánea.
Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo, políticas educativas.	Demandas sociais da educación e reformas educativas.
Educación e cidadanía.	Xénero, multiculturalidade, discriminación, inclusión social, participación na vida política e económica...).
Culturas familiares e cultura escolar.	Reprodución cultural e factores sociais do rendemento escolar (clase, xénero...).
Relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola.	Escola, familia e comunidade.
Currículo oculto e socialización na aula.	Currículo oculto e socialización na aula e no centro.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	O centro educativo como escenario social.
Impacto e uso das tecnoloxías na educación.	Os media na educación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Seminario	8	8	16
Aprendizaxe colaborativa	13	42	55
Exame de preguntas obxectivas	2	34	36
Traballo	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Aprendizaxe colaborativa	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Seminario	Titoría en grupo
Aprendizaxe colaborativa	Traballos tutelados
Probas	**Descrición**
Traballo	Traballos e proxectos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Traballo previo de lectura de textos e valoración da participación na discusión común.	25	
Aprendizaxe colaborativa	Seguimento do traballo (aula e autónomo) a través de diferentes actividades individuais e/ou colectivas. Pode incluír avaliación entre pares e autoavaliación.	35	
Exame de preguntas obxectivas	Proba(s) sobre os contidos teóricos da materia.	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- O sistema de avaliación será de avaliación continua. O estudantado poderá optar a unha avaliación alternativa global. Ata 32 días tras o comezo do curso este deberá comunicar (vía correo electrónico) ao profesorado responsable da materia que opta por esta modalidade. Só poderá presentarse ao exame final o estudantado que opte pola avaliación global.
- Para aprobar a materia é imprescindible superar as tres probas/metodoloxías.
- As partes da materia superadas na 1° oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2°, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.
- As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'.
- En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).
- Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.
- Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
- O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (https://fcce.uvigo.es/gl/o-centro/normativa-e-formularios/#normativa) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Enguita, M., **La escuela a examen**, Pirámide, 1999

Giner, S., Lamo de Espinosa, E., Torres, C. (eds.), **Diccionario de sociología**, Alianza Editorial, 1998

Macionis, J. J., Plummer, K., **Sociología**, Prentice Hall, 1999

Bibliografía Complementaria

Querrien, A., **Trabajos elementales sobre la escuela primaria**, La Piqueta, 1994

Gaitán Muñoz, L., **La nueva sociología de la infancia. Aportaciones de una mirada distinta**, 43(1), Política y Sociedad, 2006

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación: Lingua galega				
Materia	Comunicación: Lingua galega			
Código	O05G110V01201			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Iglesias Álvarez, Ana María			
Profesorado	Iglesias Álvarez, Ana María			
Correo-e	anaiglesias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A especialidade de Grao en Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal da ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condicion sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. Tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade). O futuro mestre de Educación Infantil deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D18	Liderado

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	D3 D11 D13 D14
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.	D1 D2 D3 D11 D13 D15
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	D1 D3 D13 D17
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	D3 D15

Coñecer a gramática da lingua galega.	D1 D3 D12 D15
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.	D3 D18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	D1 D3 D7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	D3 D7 D11 D12 D15

Contidos	
Tema	
Fonética e ortografía	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
Gramática	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal.
Léxico e Formación de palabras	Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos. Grupos consonánticos. Sufixos e terminacións. Familias léxicas irregulares. Interferencias léxicas. Neoloxismos. A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos. Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica. Derivación: prefixación e sufixación. Parasíntese. Composición. Outros procedementos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	13	21	34
Traballo tutelado	6	16	22
Actividades introdutorias	2	0	2
Presentación	2	10	12
Lección maxistral	16	35	51
Aprendizaxe colaborativa	10	15	25
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Nas clases realízanse actividades variadas, seguindo as dinámicas e estruturas da aprendizaxe cooperativa, nas cales se fomenta a resolución de tarefas en grupo.
Traballo tutelado	Traballarase en equipo na elaboración dun proxecto escrito e oral.
Actividades introdutorias	Presentación da materia: contidos, avaliación e metodoloxía docente. Presentación do cronograma de planificación do curso.
Presentación	Exposición oral dun tema por parte do alumnado.

Lección maxistral	Desenvolvemento práctico do programa da materia seguindo a metodoloxía cooperativa de traballo en equipos.
Aprendizaxe colaborativa	A metodoloxía segue as pautas da aprendizaxe cooperativa polo que o alumnado traballará en equipo para acadar os coñecementos previstos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos temas da materia, incidindo nas dificultades e nos erros máis comúns.
Resolución de problemas	Nas clases prácticas corríxense os exercicios (iniciados na aula ou na casa tras o estudo da materia), e despois coméntanse as dúbidas que puidesen quedar. Cada novo exercicio recolle aspectos esencias do tema acabado de tratar e aspectos varios dos temas anteriores para propiciar unha retroalimentación da aprendizaxe.
Traballo tutelado	Elaboración dun texto escrito seguindo unha destas modalidades: o enfoque creativo do narrador-autor ou o enfoque expositivo e crítico do xornalista-ensaísta. Trátase de aprender os procedementos específicos e os procedementos comúns de ambos enfoques: como se elabora un texto, as técnicas para citar apropiadamente, de que maneira se debe proceder para transmitir unha información de forma precisa e clara, cales son as pautas axeitadas para a presentación dun traballo escrito, en que consiste a corrección lingüística, a cohesión estrutural e o uso axeitado dos signos de puntuación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Presentación dunha tarefa de expresión oral individual e realización dun test.	25	D1 D2 D3 D7 D11 D12 D13 D14 D15 D17 D18
Traballo tutelado	Dous proxectos tutelados en grupo, que deben ser presentado oralmente, ademais da súa entrega por escrito. Terase en conta a involucración e participación do alumno/a nos proxectos cooperativos.	30	D1 D2 D3 D7 D13 D15 D17
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita sobre os contidos da materia.	35	D1 D3 D7 D13 D15
Observación sistemática	Como parte da metodoloxía activa de aprendizaxe cooperativa, avaliarase a participación, asistencia e o traballo realizado nas actividades levadas a cabo na aula.	10	D1 D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen dous tipos de avaliación:

Modelo A (continua): O alumnado que asista regularmente a clase terá que presentarse obrigatoriamente ao exame final e acadar como mínimo un 4, para poder sumar as notas obtidas nos traballos do curso.

Modelo B: O alumnado que non asista regularmente a clase, ademais do exame, terá que realizar un traballo oral e outro escrito, sobre as temáticas acordadas co docente. Para facer media, no exame debe acadar como mínimo un 4 sobre 10.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez, R. e Xove, X., **Gramática da lingua galega.**, Galaxia, 2001

ILG/RAG, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, ILG/RAG, 2004

Real Academia Galega, **Dicionario da lingua galega**, RAG, -

Bibliografía Complementaria

VV.AA., **Dicionario castelán-galego de usos, frases e sinónimos**, Vigo, Xerais, 2007,

Freixeiro Mato, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II, III e IV**, A Nosa Terra, 2002-2006

Granxa González, X. A. e Méndez Álvarez, M. X., **Manual de lingua galega I e III**, Xerais, 2002

Álvarez, R., Monteagudo, H. e Regueira, X. L., **Gramática galega**, Xerais, 1986

López Viñas, X., **Gramática práctica da lingua galega. Comunicación e expresión**, Baía Edicións, 2011

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte do Proxecto de Innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social. A metodoloxía seguirá as pautas da aprendizaxe cooperativa, xa que logo, participar activamente nos traballos en equipo resulta indispensable.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Desenvolvemento motor				
Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	O05G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Díaz Pereira, María del Pino			
Profesorado	Díaz Pereira, María del Pino			
Correo-e	pinod@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	As condutas motrices desempeñan un papel transcendental no desenvolvemento e aprendizaxe durante a primeira infancia. A importancia do estudo das características e evolución dos cambios que se producen na motricidad infantil é innegable, xa que coñecendo mellor como se aprende, podemos ensinar dun modo máis efectivo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.

C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor de 0 a 6 anos.	A1 A2 A5	B1 B10	C1 C2 C4 C15 C53	D1 D2 D15 D21
Adquirir recursos e estratexias para a intervención óptima no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor.	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B3 B4 B5 B11	C1 C21 C53	D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21

Coñecer, empregar e interpretar os resultados dos diferentes instrumentos de medida e avaliación da aprendizaxe e o desenvolvemento motor.	A1 A2 A3 A4	B1 B8 B12	C2 C4 C23 C24 C25 C26 C36 C44	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D13 D15 D21
Concienciar da diversidade na aula e da necesidade de atención persoalizada en función do nivel de competencia motora.	A1 A2 A3 A4	B3 B5 B9	C21	D11 D12 D19
Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes co nivel de desenvolvemento motor dos nenos/as.	A1 A2 A3 A4	B3 B4 B10 B11	C2 C4 C15 C16 C18	D2 D3 D7 D8 D12 D14 D17 D20

Contidos

Tema	
BLOQUE INTRODUTORIO. Desenvolvemento e aprendizaxe motora. Conceptos xerais e modelos explicativos.	1. O ser humano/neno como un todo integral 2. A conduta motora é ALGO MÁIS que o movemento observable, é un proceso. 3. A diversidade de tarefas motrices 4. Múltiples capacidades subxacen ao movemento. 5. A conduta motora evoluciona desde os movementos reflexos, ata as habilidades motrices específicas. 6. Que factores ou procesos actúan nestes cambios? Desenvolvemento, maduración, crecemento, aprendizaxe 7. A aprendizaxe motora: como aprendemos e elementos implicados na aprendizaxe

BLOQUE I. Factores constitutivos da competencia motriz, concepto e desenvolvemento. Os primeiros movementos, control e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tónico-postural, lateralidad, respiración, relaxación, sensopercepción, habilidades corporais e manipulativas.	1. AS CAPACIDADES PERCEPTIVO-MOTRICES. CONCEPTO E PAUTAS EVOLUTIVAS NA PRIMEIRA INFANCIA. 1.1. Percepción corporal. O esquema corporal Factores que integran a dimensión da corporalidade Trastornos psicomotores da concienciación corporal 1.2. Percepción espacial. Espacialidade. Factores que integran percepción espacial Trastornos relacionados coa percepción espacial 1.3 Percepción temporal. Factores que integran a percepción temporal Trastornos na percepción temporal 2. As CAPACIDADES COORDINATIVAS. CONCEPTO E PAUTAS EVOLUTIVAS NA PRIMEIRA INFANCIA. 2.1. Coordinación dinámica xeral 2.2. Coordinación segmentaria 2.3. Coordinación visomotora 3. CONCEPTO, CLASIFICACIÓN E PAUTAS EVOLUTIVAS DAS HABILIDADES MOTRICES 3.1 HABILIDADES MOTRICES CORPORAIS - A marcha - A carreira - O salto - O xiro 3.2. HABILIDADES MOTRICES MANIPULATIVAS - Lanzamento - Recepción - Golpeo - Patada
BLOQUE II. Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención	1. CONCEPTOS XERAIS SOBRE AVALIACIÓN MOTRIZ 1.1. Para que se avalía? 1.2. Cando se avalía? 1.3. Que se avalía? 2. PROBAS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PSICOMOTRIZ PARA A ETAPA DE 0-6 2.1. Preschooler Gross Motor Quality Scale (PGMQ) 2.2. Escala de avaliación da psicomotricidade en idade Preescolar (EPP) 2.3. MABC-2 2.4. Protocolos para avaliar a preferencia lateral 3. ELABORACIÓN DO INFORME SOBRE DESENVOLVEMENTO MOTOR

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	4	10	14
Estudo previo	4	12	16
Presentación	4	10	14
Prácticas de laboratorio	20.5	24.5	45
Lección maxistral	14	21	35
Cartafol/dossier	4	20	24
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolverá exercicios de diferente índole (mapas conceptuais, estudo de casos, deseño follas observación...) vinculados ao marco conceptual desenvolvido na sesión maxistral.
Estudo previo	Trátanse de actividades dirixidas a motivar e tomar contacto de cara á iniciación a un bloque temático. Farase basicamente a través da lectura de artigos ou outros recursos bibliográficos.
Presentación	Exposición escrita e oral por parte do alumnado ante o docente e compañeiros dun tema relacionado cun problema o situación abordado nas prácticas de laboratorio.

Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas coa finalidade de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse no laboratorio de avaliación motora ou ben na aula de educación física.
Lección maxistral	Exposición dos contidos fundamentais da materia. A metodoloxía será participativa.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Estudo previo	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Prácticas de laboratorio	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Presentación	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Probas	**Descrición**
Exame de preguntas obxectivas	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)
Cartafol/dossier	Todas as dúbidas, consultas ou achegas contarán co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías (consultar web facultade)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Exposición e defensa dun deseño de intervención interdisciplinar para estimular o desenvolvemento motor na etapa de Educación Infantil. O tópico de partida será unha obra de literatura infantil.	30	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B11	C1 C2 C4 C15 C21 C23 C24 C25 C26 C36 C44 C53	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
Cartafol/dossier	Elaboración de informes de prácticas de avaliación de desenvolvemento motor.	30	B2 B3 B11	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C23 C24 C25 C26 C36 C44	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D13 D15 D17 D21
Exame de preguntas obxectivas	A proba de avaliación consistirá nun exame escrito que recollerá cuestións teóricas e prácticas relacionadas cos bloques de contidos que conforman a materia. Poderá ser tipo test ou preguntas de naturaleza aberta a desenvolver.	40	B1 B8 B9 B10 B12	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C24 C44 C53	D1 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA (PARA ALUMNOS QUE ASISTEN ao 80% DE CLASESTEÓRICAS E PRÁCTICAS)

Para optar por este sistema de avaliación é imprescindible aasistencia ao 80% das prácticas .

PROBA OBXETIVA	PORTAFOLIOS	INTERVENCIÓN
40% (4 puntos)	30% (3 puntos)	30% (3 puntos)

Para superar a materia en necesario alcanzar o 50% en cada apartado obxecto de avaliación.

SISTEMA DEAVALIACIÓN PARA ALUMNADO QUE NON ASISTEN A CLASES TEÓRICAS E PRÁCTICAS

Para alumnado non asistente ou que non alcanzan o 80% daasistencia, a avaliación de competencias teórica

AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS TEÓRICAS 40% A avaliación para alumnado non asistente realizarase mediante exame escrito que contén preguntas de desenvolvemento e preguntas tipos test.	AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS PRÁCTICAS 60% A avaliación para alumnado non asistente realizarase mediante dous procedementos: entrega de dossier de prácticas e exame escrito. En Moovi poderá atoparse unha descrición detallada de todas as prácticas a desenvolver ao longo do curso.

As competencias non superadas na convocatoria de xuño poderán superarse naconvocatoria de xullo. As competencias superadas mantéñense.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

As datas oficiaisdos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación eTraballo social, esta guía poderá ser adaptada paraatender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnadoadscrito ao programa PIUNE (PAT).

É importante a participación nas primeiras sesións da materia para comprender o proceso do seu desenvolvemento. Toda a información necesaria para superar a materia atópase na plataforma Moovi a disposición dos alumnos/as.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Granda, J., & Alemany, **Manual de aprendizaje y desarrollo motor. Una perspectiva educativa**, Paidós Educación Física, 2002

Perez, L., Hernandez, F., Marín, M., & Sicília, A, **Control y aprendizaje motor.**, Editorial Sintesis, 1999

Francisco Ruiz, J. & García Montes, M.E., **Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales y no convencionales como recursos metodológicos**, Gymnos, 2001

Henderson, S. E., Sugden, D. A., & Barnett, A. L., **MABC-2: Batería de evaluación del movimiento para niños-2**, PsychCorp, 2012

Mayolas, M. C., **Un nuevo test de valoración de la lateralidad para los profesionales de la educación física. Apunts. Educación Física y Deportes, 71, 14-22.**, Nº 71, 14-22, Apunts. Educación Física y Deportes, 2003

Bruininks, R. H., **Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency, (BOT-2)**, Pearson Assessment, 2005

Bibliografía Complementaria

Fernández, E., Gardoqui, M.L. y Sánchez, F., **Evaluación de las habilidades motrices básicas**, Inde Publicaciones, 2007

Sun, S. H., Zhu, Y. C., Shih, C. L., Lin, C. H., & Wu, S. K., **Development and initial validation of the preschooler gross motor quality scale**, nº 31(6), 1187-1196, Research in developmental disabilities, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/O05G110V01503

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

1. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facutlade de Educación e Traballo social.

2. Asistir ao primeiro día de clase resultarache moi beneficioso para comprender os obxectivos xerais da materia e a súa dinámica organizativa. Na primeira sesión da materia achegarase unha visión de conxunto e anticiparanse as tarefas e actividades que serán desenvolvidas.
3. Será especialmente importante acudir ás titorías das profesoras, así como a visita frecuente á plataforma docente da nosa Universidade MOOVI. Nela poderás atopar todas as actividades que deberás realizar para a túa formación e a superación desta materia.
4. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)
5. A túa condición de alumno/a da Universidade de Vigo, ábreche as portas a moitos recursos, ofertas e servizos. No SIE encontrarás toda a información sobre as posibilidades formativas, culturais e deportivas que podes encontrar na nosa Universidade.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Organización do centro escolar				
Materia	Educación: Organización do centro escolar			
Código	O05G110V01203			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Pato Rodríguez, Santiago Eduardo			
Profesorado	Pato Rodríguez, Santiago Eduardo			
Correo-e	santiago.pato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimiento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita

D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
2.Coñecer a lexislación que regula as escolas de educación infantil e a súa estrutura e os modelos de organización do espazo en educación primaria.	A3		C27 C31 C64	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D16 D17 D18 D21
3. Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	A3 A5	B1 B2 B9 B10 B11	C20 C21 C59	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D16 D17 D21
4. Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	A2 A5	B1 B2	C20 C21 C29 C66	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D16 D18

5. Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo.	A1	B1 B2	C21 C31 C59	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D17 D22
6. Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna co fin de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo na aula e no espazo de xogo identificando as peculiaridades do período de 0-3 anos e de 3-6 anos.	A1	B1 B2	C21 C29 C59	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D17 D18 D20
7. Ter unha imaxe realista de se mesmo, actuar conforme ás propias convicción, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.	A2	B1 B2	C32 C59 C66	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D13 D15 D20 D21
8. Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e os procesos de ensino aprendizaxe nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	A1	B1 B2	C27 C31 C66	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D13 D21
9. Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos en función de diferentes modelos didácticos e das características e necesidades do alumnado.	A1	B1 B2	C20 C21 C31	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D15 D16 D17 D20

10. Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en educación infantil e aplicalas na aula.	A1	B1	C12 C21 C27 C30 C31 C66	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D13 D19 D20 D21
11. Participar na definición de proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de control de calidade.	A1	B1 B2	C8 C20 C21 C26 C30 C31 C32	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Contidos	
Tema	
1. FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	1.1. A organización escolar. 1.2. O centro como unidade organizativa: funcións directivas de xestión pedagóxica e administrativas. 1.3. O centro e a comunidade educativa.
2. SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL	2.1. A estrutura do sistema escolar: características e niveis.
3. SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	3.1. Autonomía institucional. 3.2. Formulacións institucionais.
4- SUBSISTEMA ESTRUTURAL	4.1. A estrutura organizativa 4.2. Organización dos recursos humanos. 4.3. Organización dos recursos materiais. 4.4. A organización dos recursos funcionais.
5.- SUBSISTEMA RELACIONAL	5.1.-A participación nos centros educativos. 5.2.-O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.-O conflito nas organizacións educativas.
6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	6.1.-A dirección nas organizacións educativas. 6.2.-Os proxectos de dirección. 6.3.-Da dirección ao liderado.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO/ DESENVOLVEMENTO ORGANIZATIVO	7.1.-Avaliación de centros. 7.2.-Análise de experiencias de organización. 7.3.-Referencia de modelos e elementos. estudados a centros de educación infantil.
8.- ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	8.1.-Análise de experiencias de organización. 8.2.-Referencia de modelos e elementos estudados a centros de educación infantil.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRACTICUM	9.1.-Achegas da organización escolar ao Practicum.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Seminario	10	20	30
Seminario	12	8	20

Traballo tutelado	12	24	36
Lección maxistral	14	42	56
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Seminario	A través dos seminarios abordaranse temas específicos, que permitan profundizar os contidos da materia. Farán actividades prácticas que complementen os contidos da materia.
Seminario	A través delas o profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, tanto en aspectos relativos á materia ou ao proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	Nos traballos de aula os estudantes, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor.
Lección maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas loxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios adecuados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da organización escolar. Así mesmo, esta metodoloxía é propicia para a participación dos estudantes a través da formulación/contestación de preguntas, exposición de puntos de vista, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Actividades introdutorias	Se atenderán las dudas planteadas en cada sesión.
Seminario	Nos grupos pequenos cada quince días
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas presentadas en cada sesión.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Levaranse a cabo actividades e traballos nos que se profundice sobre aspectos teóricos e prácticos dos contidos da materia.	30	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B9 B10 B11	C8 C12 C20 C21 C26 C27 C29 C30 C31 C32 C59 C64 C66	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Traballo tutelado	Na avaliación dos traballos e proxectos de aula poderanse ter en conta os seguintes criterios: 1º.- Aspectos formais 2º.- Calidade de/os traballos 3º.- Exposición oral, se é o caso e resposta ás preguntas plantexadas.	30	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B9 B10 B11	C8 C12 C20 C21 C26 C27 C29 C30 C31 C32 C59 C64 C66	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B9 B10 B11	C8 C12 C20 C21 C26 C27 C29 C30 C31 C32 C59 C64 C66	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia ten dúas compoñentes:

1. A/s puntuación/s obtidas pola asistencia aos grupos GG, GM y GT y os traballos realizados nos GT poden supoñer ata un 60% da cualificación.
2. A cualificación obtida no EXAME DE PREGUNTAS OBXECTIVAS (proba final), que no seu conxunto supón como máximo un 40% da mesma. É necesario obter unha nota mínima de 3.8 sobre 10 para poder superar a materia.

Con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. Ver convocatorias de exames na páxina web da facultade.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerando, polo tanto, como aprobadas ese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Zabalza Beraza, M. A., **LA CALIDAD DE LA EDUCACIÓN INFANTIL**, Narcea, 2005

García Rodríguez, Mª L., **ORGANIZACIÓN INFANTIL**, Escuela Española, 1996

Selmi, L. y Turrina, A., **LA ESCUELA INFANTIL A LOS TRES AÑOS**, Morata/MEC, 1999

Selmi, L. y Turrina, A., **LA ESCUELA INFANTIL A LOS CUATRO AÑOS**, Morata/MEC, 1999

Selmi, L. y Turrina, A., **LA ESCUELA INFANTIL A LOS CINCO AÑOS**, Morata/MEC, 1999

Zabalza Beraza, M. A. (Dir), **A EDUCACIÓN INFANTIL EN GALICIA**, Consellería de Educación y Ordenación Universitari, 1998

Santos Guerra, M. A.; Lorenzo Delgado, M. y García Sánchez, J.N., **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES: HACIA NUEVOS MODELOS**, FUNDEC, 2001

Bibliografía Complementaria

Pérez Gómez, A. I., **LA CULTURA ESCOLAR EN LA SOCIEDAD NEOLIBERAL**, 2ª 1999, Morata, 1998

Cid Sabucedo, A., **MACRO-ORGANIZACIÓN ESCOLAR. EL SISTEMA EDUCATIVO, ESTRUCTURA Y CARACTERÍSTICAS**, Departamento de Didáctica y Organización Escolar, 1996

González González, Mª. T. (Coordinadora), **ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DE CENTROS ESCOLARES**, Pearson Prentice Hall, 2003

Lorenzo Delgado, M., **ORGANIZACIÓN ESCOLAR. LA CONSTRUCCIÓN DE LA ESCUELA COMO ECOSISTEMA**, Ediciones Pedagógicas, 1996

Cid Sabucedo, A., **LOS PROYECTOS DE DIRECCIÓN**, Auria, 2000

Cid Sabucedo, A., **EL CLIMA ECOLAR**, Tórculo, 2002

Gimeno Sacristan, J., **EL VALOR DEL TIEMPO EN EDUCACIÓN**, Morata, 2008

Gimeno Sacristan, J., **EL SISTEMA EDUCATIVO. UNA MIRADA CRÍTICA**, WOLTERS KLUWER EDUCACION, 2004

Grau Rubio, C., **EDUCACIÓN ESPECIAL. DE LA INTEGRACIÓN ESCOLAR A LA ESCUELA INCLUSIVA**, Promolibro, 1998

Gaher Thurler, M. y Maulini, O., **LA ORGANIZACIÓN DEL TRABAJO ESCOLAR: UNA OPORTUNIDAD PARA REPENSAR LA ESCUELA**, Graó, 2010

Cid Sabucedo, A., **PRACTICUM I: PRÁCTICAS DE OBSERVACIÓN Y DE INVESTIGACIÓN. APLICACIÓN SOBRE EL CONTEXTO DONDE SE REALIZA LA ENSEÑANZA**, Copytema, 1996

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Bases pedagóxicas da educación especial/O05G110V01909
Prácticas externas: Practicum/O05G110V01981
Aspectos didácticos e organizativos da educación especial/O05G110V01908
Educación: Titoría e orientación coa familia/O05G110V01303
Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103
Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203
Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203
Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102

Outros comentarios

Tendo en conta que os contidos desta materia son obxecto constante de opinións, comentarios, debates, decisións, desde os ámbitos político, administrativo, económico e social sería conveniente para poder estar ao día a lectura de, entre outras, as revistas Comunidade Escolar (http://comunidad-escolar.pntic.mec.es/854/portada.html) e Participación Educativa (http://www.educacion.es/cesces/revista/presentacion_revista.htm), así como dalgún xornal.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación				
Materia	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Código	O05G110V01204			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Fernández González, María Reyes			
Profesorado	Fernández González, María Reyes			
Correo-e	ofoe-to@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Como materia de formación básica, Teoría e Institucións contemporáneas da Educación, ten como finalidade introducir ao/á futuro/a graduado/a no universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que este/esta coñeza e valore, nunha perspectiva crítica, o concepto de educación, os seus procesos, axentes e institucións, xunto coa súa evolución histórica e o proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional nunha perspectiva reflexiva e transformadora. Tamén se analizan os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Infantil, e ao proceso de configuración da profesión docente nesta etapa educativa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C3	Coñecer os fundamentos de atención temperá.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.

C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuales e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimiento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Analiza, comprende e avalia a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan distintas teorías contemporáneas da educación	A1 A2 A3 A4	B1 B3 B4 B5 B9 B12	C1 C3 C10 C12 C13 C14 C19 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C32 C41 C59 C60 C62 C66	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21
Analiza a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos.	A1 A2 A3	B1 B5 B9 B11 B12	C1 C3 C5 C13 C14 C27 C28 C41 C62	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21
Desenvolve un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.	A1 A3	B1 B5 B11 B12	C1 C6 C13 C14 C23 C24 C25 C26 C27 C30 C31 C44 C59 C60 C62 C63 C64	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21

Valora a acción educativa do mestre na educación infantil como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar pedagoxicamente a súa intervención	A1 A2 A3	B1 B5 B7 B9 B12	C1 C13 C14 C19 C20 C28 C29 C61	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21

Contidos	
Tema	
I. CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	Concepto de educación. Dimensións da educación. Piares da educación. O universo educativo. Educación en valores.
II. O COÑECEMENTO CIENTÍFICO DA EDUCACIÓN	Saber pedagóxico e coñecemento científico. A pedagoxía como ciencia e disciplina. O coñecemento da educación e as ciencias da educación. Achegas para a praxe educativa.
III. AXENTES E INSTITUCIÓNS EDUCATIVAS	Relacións familia, escola e comunidade. A profesión docente e o proceso de comunicación. Do centro escolar á cidade educadora. Movementos e institucións educativas.
IV. TEORÍAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS	Antecedentes e inicio da modernidade pedagóxica. A escola nova. Teorías socialistas. Teorías antiautoritarias. Teorías personalistas. Teorías críticas coa institución escolar. A teoría educativa no inicio do século XXI.
V. HISTORIA DA EDUCACIÓN INFANTIL	Nacemento e desenvolvemento dos sistemas educativos. Evolución da normativa educativa en España e Galicia. A escola infantil na súa historia e no momento actual.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	35	65
Traballo tutelado	10	35	45
Resolución de problemas de forma autónoma	10	15	25
Exame de preguntas obxectivas	1.5	6	7.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	6	7.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte das persoas responsables da docencia dos contidos da materia e das bases teóricas e directrices do traballo a desenvolver polo estudantado.
Traballo tutelado	Serán realizados de xeito individual ou en pequenos grupos na aula principalmente e mediante o uso das TICs, debates, visitas, reunións con profesionais... Consistirán na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia. Recibirán unha supervisión (tutela) continua por parte do profesorado.
Resolución de problemas de forma autónoma	Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos. Así mesmo, abordarase o emprego das TICs e especificamente a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complementar á información e os contidos que se desenvolvan nas clases.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais o alumnado ten a posibilidade de presentar as súas dúbidas no desenvolvemento de cada unha das sesións. Así mesmo, realizarase atención personalizada a demanda nas horas de titoría individualizada que constan na web da facultade, preferentemente previa cita.

Traballo tutelado	Orientacións especificas a cada estudante ou grupo de traballo para o desenvolvemento das tarefas encomendadas. Así mesmo, realizarase atención personalizada a demanda nas horas de titoría individualizada que constan na web da facultade, preferentemente previa cita.
Resolución de problemas de forma autónoma	Orientacións especificas a cada estudante ou grupo de traballo para o desenvolvemento das tarefas encomendadas. Así mesmo, realizarase atención personalizada a demanda nas horas de titoría individualizada que constan na web da facultade, preferentemente previa cita.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Asistencia, polo menos a un 40% para non ser considerado/a estudante non asistente, e participación activa nas actividades de aula. Cada traballo terá os seus criterios específicos de avaliación que serán explicados na aula e subidos a Moovi.	20	A1 A2 A3 A4	B1 B3 B4 B5 B7 B9 B11 B12	C1 C3 C5 C6 C10 C12 C13 C14 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C30 C31 C32 C41 C44 C59 C60 C61 C62 C63 C64 C66	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21
Resolución de problemas de forma autónoma	O persoal docente proporá traballos sobre contidos específicos que aporten actualidade/reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Trátase, mediante o traballo persoal e reflexivo, de afondar nos eidos da labor educativa que máis valor teñen no seu quefacer profesional futuro. Cada traballo terá os seus criterios específicos de avaliación que serán explicados na aula e subidos a Moovi.	20	A1 A2 A3 A4	B4 B7 B11	C5 C6 C13 C19 C23 C25 C29 C44 C62 C66	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21
Exame de preguntas obxectivas	Proba A. Proba formada por un conxunto de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O alumnado selecciona una resposta entre un número limitado de posibilidades	40	A1 A2	B1 B9 B12	C1 C14 C19 C26 C31 C44	D1 D3 D7 D9 D13 D21

Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba B. Proba que incluirá unha única pregunta aberta sobre un tema. O alumnado debera desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	20	A1 B1 C1 D1 A2 B9 C14 D3 B12 C19 D7 C26 D9 C31 D13 C44 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

A **cualificación final** da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O/a alumno/a que non realice todas as actividades de avaliación obterá una cualificación final de SUSPENSO.

De non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. No caso de superar algunha das partes da materia conservarase a cualificación para o mesmo curso académico, debendo superar unicamente as probas nas que non se obtivera a cualificación mínima esixida. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso.

O **alumnado non asistente** debe comunicar esta condición ao profesorado ao inicio do cuadrimestre. A súa avaliación consisitirá nun exame escrito final de toda a materia e a entrega duns traballos sobre temáticas específicas presentes nos contidos.

Será considerado alumnado non asistente aquel que non asista polo menos ao 40% das sesións presenciais (horas A, B e C).

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o **alumnado adscrito ao programa PIUNE-PAT**.

As datas dos exames, así como as aulas onde se celebren, pódense consultar na web da Facultade no espazo 'datas exames'.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberán axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios - Facultade de Educación e Traballo Social) e a Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carreño, M. (ed.), **Teorías e instituciones contemporáneas de educación**, Síntesis, 2000

Colom, A. (ed.), **Teorías e instituciones contemporáneas de la educación**, Ariel, 2005

Negrín, O. & Vergara, J., **Teorías e instituciones contemporáneas de Educación**, Ramón Areces, 2005

Pozo Andrés, Mª M. (ed.), **Teorías e instituciones contemporáneas de educación**, Biblioteca Nueva, 2009

Sarramona, J., **Teoría de la Educación. Reflexión y normativa pedagógica**, Ariel, 2008

Bibliografía Complementaria

Aldecoa, J., **Historia de una maestra**, Anagrama, 1990

Bowen, J., **Historia de la educación occidental. El occidente moderno, tomo III**, Herder, 1992

Colom Cañellas, A., & Núñez Cubero, L., **Teoría de la educación**, Síntesis, 2005

Costa Rico, Antón, **Historia da educación e da cultura en Galicia**, Xerais, 2004

Escolano Benito, Agustín, **La educación en la España contemporánea**, Biblioteca Nueva, 2002

Negrín, O. & Vergara, J., **Antología de textos de Teorías e Instituciones Contemporáneas de Educación**, Ramón Areces, 2005

Sanchidrián, C., & Ruíz Berrio, J. (coords.), **Historia y perspectiva actual de la educación infantil**, Graó, 2010

Suárez Díaz, R., **La educación**, Trillas, 2005

Suárez,, M.; Cid, X. M., & Benso, C., **Memoria da escola**, Xerais, 2006

Trilla, J. (coord.), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001

VV. AA., **La educación en el siglo XXI: los retos del futuro inmediato**, Graó, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G110V01105

Ética e deontoloxía profesional/O05G110V01902

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentibilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil				
Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil			
Código	O05G110V01205			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Profesorado	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís Sueiro Domínguez, Encarnación			
Correo-e	juanluisrr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución axeitados.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfunciones cognitivas e as relacionadas coa atención.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.

C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as características dos estudantes de infantil así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	A1	B2 B6 B7	C4 C6 C19	
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	A2	B2 B3 B6	C1 C4 C7 C9 C10 C19 C22	D6 D12
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade dos estudantes de infantil.	A1	B2 B4 B5 B10	C1 C4 C9 C22	D7 D11
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 0-6 no contexto familiar, social e escolar.	A1 A2	B2 B6 B7 B10	C1 C4 C6 C19	D1 D6 D12
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía do desenvolvemento na idade infantil.	A3 A4	B7	C36	D1 D6
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de infantil.	A2	B4	C5 C6 C9 C19	D7 D12 D16
Promover o traballo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	A4	B5 B10	C6 C8 C21 C29	D8 D9 D15
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	A4 A5	B5	C6 C8 C21 C29	D8 D9 D15 D16
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación.	A2 A3 A5	B7	C36	D1 D6 D13
Crear e manter lazos de comunicación coa familia para incidir eficazmente no proceso educativo.	A4	B10	C10	D3 D11
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	A2	B3	C21	D1 D15 D16

Deseñar e materializar espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade.	A2	B3	C6 C8 C9 C19 C22	D2 D12 D16
Promover no grupo a aceptación de normas e o respecto aos demais.	A2	B4 B5	C5 C6 C9	D7 D11
Coñecer, deseñar e aplicar técnicas para identificar disfuncións na aprendizaxe.	A3 A4	B3 B6	C1 C4 C7 C9 C10 C22	D1 D6 D8 D16
Coñecer e deseñar situacións de aprendizaxe susceptibles de optimizar: o desenvolvemento de aspectos perceptivo-motrices; a linguaxe oral receptiva e expresiva; unha autoestima positiva e equilibrio emocional.	A2 A3	B2 B3 B4 B6 B7	C1 C4 C6 C7 C19 C22 C29	D1 D2 D7 D12 D16

Contidos

Tema	
1.Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Aportacións do procesamento da información A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento A teoría da aprendizaxe significativo de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
2. Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade infantil.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a apredizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
3.Procesos de aprendizaxe na idade infantil.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
4.Procesos afectivos e motivación académica na idade infantil.	Autoconcepto: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudiante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.
5.Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación infantil.	Estilos de ensino e efectividade docente. Relacións profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
6.Contexto familiar.TICs e aprendizaxe na etapa infantil.	O uso das TICs e a aprendizaxe escolar. O uso das TICs e a instrución.
7. Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación Técnicas de investigación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	6	0	6
Resolución de problemas de forma autónoma	6	15	21
Traballo tutelado	11	29	40
Debate	10	25	35
Aprendizaxe colaborativa	8	8	16
Aprendizaxe-servizo	2	2	4
Exame de preguntas obxectivas	2	9	11
Cartafol/dossier	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información do alumnado e presentación da materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.
Traballo tutelado	O estudante presenta no grupo pequeno oralmente, e logo ao profesor por escrito, exercicios adaptados ao alumnado de educación infantil, elaborados a partir das lecturas propostas polo profesor
Debate	O estudante presenta no grupo clase, aspectos dos contidos da materia, previamente preparados, utilizando material proporcionado polo profesor, ademais das aportacións persoais que poida realizar o estudante, utilizando a bibliografá suxerida.
Aprendizaxe colaborativa	O estudante en grupos base traballará contidos teóricos e prácticos a través de diferentes estruturas cooperativas simples e complexas. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facutlade de Educación e Traballo social.
Aprendizaxe-servizo	Existe a posibilidade de que os estudantes substitúan unha tarefa do Cartafol/dossier e Aprendizaxe colaborativa por unha proposta de Aprendizaxe Servizo (APS) Educa na diversidade para transformar a sociedade que terá unha duración de 6 horas e consiste nun traballo en equipo, guiados por un plan de traballo que concreta as actividades, as entregas e os prazos. As fase e actividades do traballo tutelado son catro: 1) revisión bibliográfica; 2º) deseño do produto que se pon ao servizo da comunidade. 3º) Verificación do produto. 4º) De exposición e presentación do produto. Este plan de traballo adaptase ao tema e poboación que se vai a estudar e coa que se vai a intervir.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Atención individualizada ao alumnado nas horas de titoría
Aprendizaxe colaborativa	Realizarase unha valoración individual do traballo feito individualmente dentro do equipo base para propor as melloras correspondentes.
Aprendizaxe-servizo	Realizarase unha valoración individual do traballo feito individualmente dentro do equipo base para propor as melloras correspondentes do produto final.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	O estudante presenta no grupo pequeno oralmente, e logo ao profesor por escrito, exercicios adaptados ao alumnado de educación infantil, elaborados a partir das lecturas propostas polo profesor.	25	A1 A2 A3 A4	B4 B5	C5 C6 C9 C10 C19 C22	D8 D11 D12
Debate	O estudante presenta no grupo clase, aspectos dos contidos da materia, previamente preparados, utilizando material proporcionado polo profesor, ademais das aportacións persoais que poida realizar o estudante, utilizando a bibliografá suxerida, pode ser de forma oral ou escrita nos grupos de teoría (A).	10	A1 A3 A4	B2 B6 B7	C1 C4	D1 D2
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	A2 A3 A4	B2 B6 B7	C1 C4 C6 C8 C19 C36	D1 D2 D6

Cartafol/dossier	O estudante presenta, oralmene no grupo pequeno, e por escrito ao profesor, evidencias de cal foi o seu traballo con relación aos contidos da materia e e súa participación nos traballos de grupo.	25	A1 B2 C1 D1 A2 B3 C4 D2 A3 B4 C5 D3 A4 B5 C6 D6 A5 B6 C7 D7 B7 C8 D8 B10 C9 D9 C10 D11 C19 D12 C21 D13 C22 D15 C29 D16 C36

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nesta materia existen tres modalidades de avaliación: O alumnado debe comunicar a modalidade de avaliación pola que opta (continua ou global) nas dúas primeiras semanas do cuadrimestre.

Alumnado presencial da modalidade de Avaliación Continua: Para o alumnado que siga a avaliación Continua, os traballos serán obrigatorios e contará a asistencia a clase, que tamén será obrigatoria (requírese unha asistencia regular de polo menos o 80% das sesións). Os traballos poderán ser entregados na aula ou subidos á plataforma (Moovi) segundo o calendario que sexa establecido. Para superar a materia será necesario que os alumnos obteñan polo menos o 50% da cualificación proposta para cada apartado, en cada proba ou actividade obxecto de avaliación. Aquel alumnado que non supere algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial da modalidade Avaliación Global: No caso de que un alumno ou alumna opte por non seguir a avaliación continua e o traballo en grupo supervisado polo profesorado, terá unha avaliación das competencias da materia nun exame final, na primeira convocatoria e nas seguintes, que incluirá: unha proba dos contidos teóricos da materia (40% da nota final); un ou varios traballos de materia (40% da nota), e unha proba dos contidos prácticos da disciplina (20%).

Alumnado non presencial da modalidade de Avaliación Continua: Só para o alumnado que por motivos xustificados de forza maior non poda asistir as clase (motivos laborais, académicos, alumnado doutros cursos) poderá seguir a avaliación Continua a distancia coa finalidade de favorecer a conciliación. Os traballos serán entregados na aula virtual (Moovi) segundo o calendario que sexa establecido. Este alumnado terá que comunicar e xustificar esta modalidade ó docente nas dúas primeiras semanas de curso.

Para superar a materia será necesario que os alumnos obteñan polo menos o 50% da cualificación proposta para cada apartado, en cada proba ou actividade obxecto de avaliación. Aquel alumnado que non supere algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Para aprobar a materia, o alumno deberá obter polo menos o 50% da cualificación establecida cada unha destas partes.

Todas as datas de exames oficiais pódense consultar na WEB da Facultade de Educación e Traballo Social, no apartado Datas Exames.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT). As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames"

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Coll, C., Palacios, J. e Marchesi, A. (comps.),, **Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación Escolar**, 2ª ed, Alianza Editoria, 2001

Feldman, J.R.,, **Autoestima ¿cómo desarrollarla?. Juegos, actividades, recursos, experiencias creativas.**, Narcea, 2000

Baque, M., **600 juegos previos a la lecto-escritura**, CEAC, 2001

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. e Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación.**, Pirámide, 2002

Bibliografía Complementaria

Alonso, J., **Motivar para el aprendizaje**, Edebé, 1997

Arranz, E. (coord.), **Familia y desarrollo psicológico**, Pearsons Prentice Hall, 2004

Beltrán, J., **Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje.**, Síntesis, 1993

Beltrán, J. e Bueno, J.A., **Psicología de la Educación**, Boixareu Universitaria, 1995

Beltrán, J., Moraleda, M., Alcañiz, E., G. Calleja, F. e Santiuste, V., **Psicología de la educación**, Eudema, 1995

Bueno, J.A. e Castanedo, C. (Coord.), **Psicología de la educación aplicada (2ª ed.)**, CCS, 2001

Coll,C (Coord.), **Psicología de la Educación**, Ediuoc, 1998

Coll, C., Palacios, J. e Marchesi, A. (comps.), **Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación**, 8ª impresión, Alianza, 1994

González, E. e Bueno, J.A. (Coord.), **Psicología de la Educación y del Desarrollo en la Edad Escolar**, CCS, 2004

González-Herrero, M.E., López, O. e Prieto, M.D., **Psicología de la Educación**, Universidad de Murcia. ICE, 2003
González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., Álvarez, L. e Soler, E (Coord.), **Estrategias de aprendizaje**, Pirámide, 2002
Del Barrio, M.V., **Emociones Infantiles. Evolución, evaluación y prevención**, Pirámide, 2002
Elias, M.J., Tobias S.E. e Friedlander B.S., **Educar con inteligencia emocional**, Plaza y Janés, 1999
Lantieri, L., **Inteligencia emocional infantil y juvenil. Ejercicios para cultivr la fortaleza interior en niños y jovenes**, Santillana, 2009
Martín, C., **Psicología del desarrollo y de la educación en la edad escolar**, Librería pedagógica, 1999
Mayer, R.E., **Psicología de la Educación:Vol.II. Enseñar para un aprendizaje signficativo**, Pearson Prentice Hall, 2004
Moraleda, M. (coordl), **Psicología en la Escuela Infantil**, Eudeme, 1992
Pozo, J.I., **Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje**, Alianza, 1996
Puente Carracedo, H., **Autoestima e aprendizaxe -unha aportación a través do debuxo**, Ir Indo Edicións, 1997
Puente Carracedo, H., **A autoestima no ensino unha resposta práctica ó fracaso escolar**, Nosa Terra, 2003
Sampascual, G., **Psicología de la Educación**, UNED, 2001
Santrock, J.W., **Psicología de la Educación**, McGraw-Hill, 2002
Sastre Vilarrasa,G. e Moreno Marimon, M., **Resolución de conflictos y aprendizaje emocional**, Gedisa Editorial, 2002
Sprinthall, N.A., Sprinthall, R.C. e Oja, S.H., **Psicología de la Educación**, 6ª edic., McGraw-Hill, 1996
Trianes, M.V. e Gallardo, J.A. (coord.), **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2004
González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. e Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/O05G110V01304
Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/O05G110V01402
Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Outros comentarios

Recoméndase:

A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
A asistencia continuada ás sesións de clase e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte do estudantado.
O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

Teranse en conta situacións persoais de non asistencia que deberán comunicarse nas dúas primeiras semanas do cuadrimestre para os efectos oportunos.

Esta materia forma parte do Proxecto de Innovación Docente da Facultade de Educación e Traballo Social "Aprendizaxe Cooperativa" e da Aprendizaxe-Servizo (APS) "Educa na diversidade para transformar a sociedade".

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas baseadas en materiais de baixo impacto ambiental, en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á normativa que estableza a UVigo.